

**Smernica o oznamovaní
protispoločenskej činnosti**
Gymnázium Andreja Vrábľa, Mierová 5, Levice

Dňa 1.3.2019 nadobudol účinnosť zákon č. 54/2019 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti („zákon“), ktorého cieľom je zlepšiť odhaľovanie protispoločenskej činnosti (známe tiež ako „whistleblowing“) a tým jej zamedzovať. Zákon upravuje podmienky pre poskytovanie ochrany oznamovateľom kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti a s tým súvisiace práva a povinnosti (aj vo vzťahu k zamestnávateľom).

Zavedenie nových zákonných definícií

Nový zákon zavádza niekoľko nových pojmov, pričom za najvýznamnejšie možno považovať:

1. Oznamovateľ protispoločenskej činnosti - je každá fyzická osoba, ktorá v dobrej viere urobí oznámenie orgánu príslušnému na prijatie takéhoto oznámenia.
2. Oznámenie - je každé podanie oznamovateľa o protispoločenskej činnosti, o ktorej sa dozvedel v súvislosti s výkonom svojho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, vrátane písomných podnetov.
3. Závažná protispoločenská činnosť - zahŕňa napríklad trestný čin machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe alebo niektorý z trestných činov korupcie. Patria sem tiež všetky trestné činy s hornou hranicou trestnej sadzby nad 3 roky a správne delikty s hornou hranicou pokuty vo výške najmenej 50 000 eur.

Koho chráni nový zákon?

Ochrana sa vzťahuje na každého zamestnanca, ktorý v dobrej viere uviedol skutočnosť, ktoré môžu alebo ktoré významnou mierou prispeli k objasneniu protispoločenskej činnosti alebo k zisteniu alebo usvedčeniu jej páchatel'a a o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom svojho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie. Tu je potrebné zdôrazniť, že oznamovanie protispoločenskej činnosti sa nepovažuje za porušenie zmluvnej povinnosti zachovávať mlčanlivosť ani za porušenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť podľa osobitných zákonov.

Forma a účinky protispoločenskej činnosti možno urobiť jedným z nasledovných spôsobov:

1. podaním kvalifikovaného oznámenia o závažnej protispoločenskej činnosti, ktorá je trestným činom; zákon taxatívne vymenúva dotknuté trestné činy:
2. trestné činy korupcie,
3. trestné činy verejných činiteľov,
4. trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie,
5. trestný čin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe,
6. trestný čin za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody nad 3 roky,
7. podaním kvalifikovaného oznámenia o závažnej protispoločenskej činnosti, ktorá je správnym deliktom - jedná sa o vybraný správny delikt, za ktorý možno uložiť pokutu s hornou hranicou vo výške najmenej 30 000 eur, resp. o správny delikt, za ktorý možno uložiť pokutu s hornou hranicou určenou výpočtom, alebo
8. oznámením protispoločenskej činnosti zamestnávateľovi v rámci vnútorného systému preverovania oznámení.

V nadväznosti na formu oznámenia príslušný orgán posúdi, či zamestnanec spĺňa podmienky pre status oznamovateľa podľa zákona a či mu prináleží ochrana pred zamestnávateľom. Ak áno, tak všetky pracovnoprávne úkony zamestnávateľa budú podliehať odsúhlaseniu inšpektorátom práce.

Inšpektorátom práce pribudlo tiež oprávnenie pozastaviť účinnosť pracovnoprávneho úkonu (až na 14 dní), pri ktorom je dôvodné podozrenie, že bol urobený ako odplata za podanie podnetu o protispoločenskej činnosti. Následným podaním návrhu na nariadenie predbežného opatrenia na súd sa toto pozastavenie účinnosti predlžuje až do rozhodnutia súdu.

Ďalšie spôsoby „motivácie“ zamestnanca

Okrem vyššie uvedenej ochrany zo strany inšpektorátu práce alebo súdu poskytuje nový zákon zamestnancovi tiež ďalšie „motivujúce“ podnety, najmä:

1. nenárokovateľnú odmenu vo výške päťdesiat násobku minimálnej mzdy (za predpokladu, že na základe oznámenia dôjde k odsúdeniu páchatel'a trestného činu alebo k preukázaniu spáchaniu inej protispoločenskej činnosti),
2. nárok na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci,
3. možnosť utajenia totožnosti osoby, ktorá podáva trestné oznámenie,
4. neobmedzovanie výšky náhrady mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru.

NSK vo vzťahu k uvedeným povinnostiam vypracoval **Smernicu o vnútornom systéme prijímania, preverovania a evidencie podnetov pri oznamovaní protispoločenskej činnosti v podmienkach Nitrianskeho samosprávneho kraja a organizácií v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti.**

Predmetná smernica je **verejne prístupná** k nahliadnutiu na **webovom portáli NSK v časti Elektronická úradná tabuľa - Smernice - Smernica o vnútornom systéme vybavovaní oznámení protispoločenskej činnosti v podmienkach Nitrianskeho samosprávneho kraja a organizácií v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti**
<https://www.unsk.sk/zobraz/sekciu/smernice>

Zodpovednou osobou pre Gymnázium Andreja Vrábla, Mierová 5, Levice, ktorá plní úlohy zamestnávateľa podľa § 11, ods. 4 až 7, a podľa § 12 zákona je **hlavný kontrolór NSK.**

Podnet v zmysle uvedeného zákona je možné podať:

- a. **elektronickou poštou** zaslanou na adresu oznamovanie@unsk.sk, ktorá je dostupná nepretržite 24 hodín denne,
- b. **poštou** zaslanou na adresu Úrad NSK, hlavný kontrolór, Rázusova 2A, 949 01 Nitra, pričom na obálke je potrebné uviesť upozornenie „DO RÚK HLAVNÉHO KONTROLÓRA – NEOTVÁRAŤ“,
- c. poštou zaslanou na sekretariát predsedu NSK, pričom na obálke je potrebné uviesť upozornenie „DO RÚK predsedu NSK – NEOTVÁRAŤ“.

Spôsob podania podnetu podľa písm. c) je možné využiť len v prípade, ak podnet smeruje proti hlavnému kontrolórovi NSK.

V Leviciach 7. 10. 2019

Mgr. Vladimír Tóth
riaditeľ školy